İslamda Aile
Gönderen Kadir Hatipoglu - Ağustos 12 2015 08:04:26

  Yaratılışı gereği sosyal bir varlık olan insan için toplumsal hayat ne kadar önemli ve gerekli ise, bir toplum için de o toplumun çekirdeğini oluşturan, aile kurumu o kadar hayati bir öneme sahiptir. Aile bu niteliğiyle toplumlarda kültürel kimliğin, insani değerlerin ve tarihi sürekliliğin koruyucusu ve aktarıcısı olan bir kurumdur. İslamın öngördüğü kutsal bir bağ olan evlilik, aile kurumunu oluşturan, karı-koca arasındaki hayat müşterekliğinin adıdır. Yüce Allah, insanın soyunun korunması ve devamı için, yeryüzünün imarı ve gelişimi için evliliği yasalaştırmıştır. Aile Toplumun Çekirdeğidir:
وَمِنْ
ايَاتِه اَنْ
خَلَقَ
لَكُمْ مِنْ
اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا
لِتَسْكُنُوا اِلَيْهَا
وَجَعَلَ
بَيْنَكُمْ
مَوَدَّةً
وَرَحْمَةً
اِنَّ فى
ذلِكَ
لايَاتٍ
لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ “İçinizden kendileri ile huzura kavuşacağınız eşler yaratıp aranızda sevgi ve rahmet var etmesi, O'nun varlığının belgelerindendir. Bunda düşünenler için dersler vardır.” (Rum, 30/21) Aileler birleşerek toplumları meydana getirir. Bu çekirdek topluluk her çeşit faziletin kaynağıdır. Sağlıklı nesiller bu yuvada yetişir. Çocuk, yaratılışla ilgili gelişmesini de ahlâk ve terbiyesini de önce buradan alır. İnsan sevgisinin kaynağı da ailedir. Bir milletin sahip olduğu bütün özellikleri bir ailede görmek mümkündür. Bir toplulukta aile ne kadar sağlam temellere oturur ise o aileden meydana gelen toplum, o nispetle sağlam yapıya sahip olmuş olur. Bunun içindir ki dinimiz aileye büyük önem vermiştir. Mehmet Akif bu konuyla ilgili şöyle der: Lakin Allah etmesin şayet düşse bir ailât, En kavi kollarlara kalkamaz imkânı yok, Kim ki kalkar der, onun hayvan kadar iz’anı yok. Rabbimiz de Aileyi bir huzur ve sukun yeri kılmıştır.
وَاللّهُ
جَعَلَ
لَكُمْ مِن
بُيُوتِكُمْ
سَكَنًا "Allah, evlerinizi sizin için bir huzur ve sükûn yeri yaptı " (Nahl, 16/80) Aile Nikahla Kurulur Evlilik olmadan, evlilik sözleşmesi yapılmadan aile kurulmaz. Nikâh, her ne kadar medenî bir sözleşme ise de bir yönü ile ibadettir, ciddi bir akittir, bir fantezi değildir! Nikah,

Evlilik bir şirket değildir! Başlıbaşına özellikleri olan bir iştir. Bunun için dinimiz evlenmeyi teşvik etmiştir.
وَأَنكِحُوا
الْأَيَامَى
مِنكُمْ
وَالصَّالِح&#16
16;ينَ مِنْ
عِبَادِكُمْ
وَإِمَائِكُ&#16
05;ْ إِن
يَكُونُوا
فُقَرَاء
يُغْنِهِمُ
اللَّهُ مِن
فَضْلِهِ
وَاللَّهُ
وَاسِعٌ
عَلِيمٌ "Aranızdaki bekârları, kölelerinizden ve cariyelerinizden elverişli olanları evlendirin. Eğer bunlar fakir iseler, Allah kendi lütfu ile onları zenginleştirir. Allah, (lütfu) geniş olan ve (her şeyi) bilendir. " (Nur, 24/32) Evlilik dışı ilişkiler, gizli nikah, kız kaçırmalar vb şeylerin temelinde Hz. Peygamber'in (s.a.s.) sünnetine de aykırı olan zorluklar, ekonomik sıkıntılar, ana babaların anlayış göstermemeleri gibi hususların bulunduğu unutulmamalıdır. Bizim tavsiyemiz, evlenmeyi zorlaştıran gelenekleri aşarak kolay ve ucuz evlenme yollarının açılması, erkeklerin ve kızların evlenme yaşlarının öne alınması, eşi ölmüşlerin evlenmelerine engel olunmamasıdır. Peygamberimiz’in de evliliğin kolaylaştırılmasına yönelik tavsiyeleri vardır. Peygamberimiz: "Nikâhın hayırlısı, külfetsiz olandır." (Ebû Dâvud, Nikâh, 32) buyururlar. Peygamberler Evlenerek Topluma Örnek Olmuşlardır: قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ)صلعم(:
أرْبَعٌ مِنْ
سُنَنِ
الْمُرْسَلِ&#16
10;نَ:
الْحَيَاءُ،
وَالتَّعَطّ&#16
15;رُ،
وَالنِّكَاح&#16
15;،
وَالسِّوَاك&#16
15; Peygamberimiz bu konuda şöyle buyurur:-Ebu Eyyüb (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Dört şey vardır, bunlar geçmiş peygamberlerin sünnetlerindendir: Hayâ, koku sürünme, evlenme, misvak kullanma." (Tirmizî, Nikâh 1, (1080) İslam'da Ruhbanlık Yoktur عن
أنس رضِىَ
اللّهُ عنهُ
قال:جاء

ثَلثَة
ُرَهْطٍ إلى
بِيُوتِ
أزْوَاجِ
رَسُولِ
اللّهِ)صلعم(
يَسْأَلُونَ
عَنْ
عِبَادَتِهِ
فَلَمّا
أُخْبِرُوا
كَأنّهُمْ
تَقَالّوهَا&#15
48; قَالوا: أين
نَحْنُ مِنْ
رَسُولِ
اللّهِ
وقَدْ غُفِرَ
لَهُ مَا
تَقَدّمَ
مِنْ
ذَنْبِهِ
وَمَا
تَأخّرَ؟ قال:
أَحَدهُمْ
أمّا أنَا
فَأصَلِّى
الليلَ أبداً.
وَقالَ
الاخرُ:
وَأنَا
أصُومُ
الدّهْرَ
وَلا
َأُفْطِرُ.
وَقَالَ
الاخَرُ:
وَأنَا
أعْتَزلُ
النّسَاءَ
وَلاَ
أتَزَوجَ
أبداً.
فَجَاءَ
رَسُولُ
اللّهِ)صلعم(
إلَيْهِمْ
فقَال:

أنْتُمُ
الَّذِينَ
قُلْتُمْ
كَذَا
وَكَذَا، أما
وَاللّهِ
إنّى
لاخْشَاكُمْ
للّهِ
وأتْقَاكُمْ
لهُ،
ولَكِنِّى
أصُومُ
وأُفْطِرُ
وأُصَلِّى
وأرقَدُ
وأتَزَوّجُ
النّسَاءَ،
فَمَنْ رغِبَ
عَنْ
سُنَّتِى
فَلَيْسَ
مِنِّى Hz. Enes (r.a) anlatıyor: Hz. Peygamber (a.s)'in eşlerinin hâne-i saâdetlerine bir grup erkek gelerek Rasulullah (a.s)'ın (evdeki) ibadetinden sordular. Kendilerine sordukları husus açıklanınca sanki bunu az bularak: "Rasulullah (a.s) kim, biz kimiz? Allah O'nun geçmiş ve gelecek bütün günahlarını affetmiştir (bu sebeple O'na az ibadet de yeter) dediler. İçlerinden biri: "Ben artık hayatım boyunca her gece namaz kılacağım" dedi. İkincisi: "Ben de hayatımca hep oruç tutacağım, hiç bir gün terk etmeyeceğim" dedi. Üçüncüsü de: "Kadınları ebediyen terk edip, onlara hiç temas etmeyeceğim" dedi. (Bilahare durumdan haberdar olan) Hz. Peygamber (a.s) onları bularak: "Sizler böyle böyle söylemişsiniz. Hâlbuki Allah'a yemin olsun Allah'tan en çok korkanınız ve yasaklarından en ziyade kaçınanınız benim. Fakat buna rağmen, bazen oruç tutar, bazen yerim; namaz kılarım, uyurum da; kadınlarla beraber de olurum. (Benim sünnetim budur), kim sünnetimi beğenmezse benden değildir" buyurdu. (Buhârî, Nikâh 1; Müslim, Nikâh 5, Nesâî, Nikâh 4, (6, 60) Evet, aile nikâh ile kurulur, evlenmeyen kimse bu kurumdan yoksun kalır. Evlenmemeyi ve aile kurmamayı fazilet saymak yanlıştır, Peygamberimizin sünnetine aykırıdır. Nikâh, her ne kadar medenî bir sözleşme ise de bir yönü ile ibadettir. İslam’da temel hedeflerden biri olan “neslin muhafazası” için aile düzenine büyük önem verilmiş,insanların aile kurmaları muhtelif ayet ve hadislerle teşvik edilmiştir.Çünkü aile hem kişinin huzur bulduğu bir ortam,hem neslin devamı için bir vesile,hem de kişiyi dince günah sayılan çeşitli kötülüklerden alıkoyan bir vasıtadır. Evlilik Kişiyi Haramlardan Korur Pek çok kötülüklere karşı en önleyici vasıta ailedir. Peygamberimiz buyuruyor ki: يَا
مَعْشَرَ
الشَّبَابِ

مَنْ
اسْتَطَاعَ
الْبَاءَةَ
فَلْيَتَزَو&#16
17;َجْ
فَإِنَّهُ
أَغَضُّ
لِلْبَصَرِ
وَأَحْصَنُ
لِلْفَرْجِ
وَمَنْ لَمْ
يَسْتَطِعْ
فَعَلَيْهِ
بِالصَّوْمِ
فَإِنَّهُ
لَهُ وِجَاءٌ
“Gençler, içinizden evlenmeye gücü yeten evlensin. Zira evlenmek gözü (haramdan) daha çok yumdurucu, iffeti daha çok koruyucudur. Gücü yetmeyen ise oruç tutsun, çünkü orucun şehveti kıran bir özelliği vardır.” (Buhârî, Nikah, 3/4678) Bir başka hadisi şerif de mealen şöyledir: “Kul evlendiği vakit dininin yarısını tamamlamış olur. Artık geri kalan yarısında da Allah'a karşı gelmekten kaçınsın.” (et-Tergib ve’t-Terhîb, Beyrut, 1968, c.3, s.42 (Hadisi Beyhâkî rivayet etmiştir.) Aile Kurulurken Eşlerin Birbirlerini Seçmesi Önemlidir. Çünkü bu, geçici bir süre için bir araya gelme değil, çoğunlukla ölüme kadar devam edecek bir sözleşmedir. Eşler birbirlerinde bu kurumun devamını sağlayacak özellikleri aramalıdırlar. Canım ne olacak evlenmek helal ise ayrılmak da helaldir deyip gerekli araştırmayı yapmadan karar vermek, sonunda pişmanlık duymaya sebep olur. Peygamberimiz bu konuda bir uyarıda bulunuyor ve eşlerde tercih edilmesinde yarar olan özelliğe dikkatimizi çekiyor. Şöyle buyuruyor:
عن أبي هريرة
رَضِيَ
اللّهُ عَنه
قال: قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ)صلعم(:
تُنْكَحُ
الْمَرأةُ
لارْبَعِ
خِصَالِ:
لِمَالِهَا،
وَلِحَسَبِه&#16
14;ا،
وَلِجَمَالِ&#16
07;َا،
وَلِدِينِهَ&#15
75;. فَأظْفَرْ
بِذَاتِ

الْدِّينِ،
تَرِبَتْ
يَدَاكَ. Hz. Ebu Hureyre (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Kadın dört hasleti için nikâhlanır: Malı için, nesebi (asaleti) için, güzelliği için, dini için. Sen dindar olanı seç de huzur bul."(Buharî, Nikâh 15; Müslim, Rada 53, (1466); Ebu Davud, Nikah 2, (2047); Nesâî, Nikah 13, (6, 68) Peygamberimiz kadını, bu dört özellikten herhangi birisi ile nikâh etmenin mübah olduğunu, ancak dindar olan kadının tercih edilmesini tavsiye ediyor. Çünkü Kur'an-ı Kerim, bu özelliğe çok önem veriyor. Rabbimiz şöyle buyurur: "Tertemiz hanımlar, tertemiz erkeklere lâyıktır. Tertemiz erkekler, tertemiz hanımlara lâyıktır." (24/Nûr, 26). Bir başka ayette:"Zinâ eden erkek, zinâ eden veya müşrik olan bir kadından başkası ile evlenmez..." (24/Nûr, 3). Sadece evlenecek kızın değil; erkeğin de bekâretinin bozulmamış olması gerekmektedir. Nâmussuzluk, zinâ ve fâhişelik sadece bayanlar için bir suç değil; bu ayıp ve günahlar, bu rezillikler aynen erkekler için de geçerlidir. Yani zinâ eden bir erkek de orospudur, fâhişe ve nâmussuzdur. Kızda aranan iman ve edep/nâmus, damat adayında da aranacak ilk vasıf olmalıdır.   Elbette Allah katında üstün bir değeri olan kimse, diğerlerine tercih edilir ve edilmelidir. Böyle davranan kimse pişman olmaz. Dindar olan kadın, kocasının malını korur, israftan sakınır. Çocuklarının terbiyeleri ile ilgilenir, onları da dinlerine bağlı olarak yetiştirir. Bu ise aileye huzur getirir. Bunun içindir ki Peygamberimiz:
قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ)صلعم(:
اَلْدُّنْيَا مَتَاعٌ،
وَخَيْرُ
مَتَاعِ
الدُّنْيَا
الْمَرْأةُ
الصَّالِحَةُ Abdullah İbnu Amr İbni'l-As (r. anhümâ) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Dünya bir meta'dır. Dünya metaının en hayırlısı saliha kadındır." (Müslim, Rada 64, (1467); Nesaî, Nikah 15, (6, 69] buyurmuştur. Bir başka hadis-i şerif ise şöyledir: عَنْ
النَّبِيِّ
)صلعم(أَنَّهُ
كَانَ
يَقُولُ مَا
اسْتَفَادَ
الْمُؤْمِنُ
بَعْدَ
تَقْوَى
اللَّهِ
خَيْرًا لَهُ
مِنْ
زَوْجَةٍ
صَالِحَةٍ

إِنْ
أَمَرَهَا
أَطَاعَتْهُ
وَإِنْ
نَظَرَ
إِلَيْهَا
سَرَّتْهُ
وَإِنْ
أَقْسَمَ
عَلَيْهَا
أَبَرَّتْهُ
وَإِنْ غَابَ
عَنْهَا
نَصَحَتْهُ
فِي
نَفْسِهَا
وَمَالِهِ “İnanmış bir kişi Allah Teala’nın emirlerine sarılıp yasaklarından kaçındıktan sonra saliha bir kadından daha hayırlı hiçbir şey elde etmiş olamaz. (Çünkü iyi bir kadın) Eşinin söylediğini tutar, yüzüne bakarsa gönlü açılır, karısı(nın bir şeyi yapması veya yapmaması) üzerine yemin ederse yeminini yerine getirir. Eşinin bulunmadığı zamanda ona ve malına hıyanet etmez.” (İbn Mace, Nikâh, 5/1847) Yüce Rabbimiz bir ayette şöyle buyurmaktadır. “...Onlar (kadınlarınız) sizin için birer elbise, siz de onlar (erkekleriniz) için birer elbisesiniz...” Bakara, 2/187 Bu ayette çok veciz bir ifade kullanılmakta ve bizlere çok önemli bir teşbih yapılmaktadır. Nasıl ki,elbise ve örtü insanı soğuktan ve sıcaktan korursa, kusurlarını örterse, aile yuvasında bulunan eşler de birbirlerini kusurlarını örten ve birbirlerini gözeten bir yaşam sergilemelidir. Karı ile Kocanın Hakları ve Görevleri Vardır Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:
وَلَهُنَّ
مِثْلُ
الَّذى
عَلَيْهِنَّ
بِالْمَعْرُوفِ “Erkeklerin kadınlar üzerindeki hakları gibi kadınların da erkekler üzerinde birtakım iyi davranışa dayalı hakları vardır.” (Bakara, 2/228) buyurulmuştur. Peygamberimiz de şöyle buyurmuştur: أَلا
إِنَّ لَكُمْ
عَلَى
نِسَائِكُمْ
حَقًّا،
وَلِنِسَائِكُمْ
عَلَيْكُمْ
حَقًّا.
فَحَقّكُمْ
عَلَيْهِنَّ
أَنْ لا

َيُوطِئْنَ
فَرْشَكُمْ
مَنْ
تَكْرَهُونَ&#15
48;
وَلايَأْذَن&#16
17;َ فِي
بُيُوتِكُمْ
لِمَنْ
تَكْرَهُونَ&#15
48; أََلا
وَحَقُّهُنّ&#16
14; عَلَيْكُمْ
أَنْ
تُحْسِنُوا
إِلَيْهِنَّ
فِي
كِسْوَتِهِن&#16
17;َ
وَطَعَامِهِ&#16
06;َّ Amr İbnu'l-Ahvas (r.a) anlatıyor: "Resulullah (a.s) buyurdular ki: "Bilesiniz, kadınlarınız üzerinde hakkınız var, kadınlarınızın da sizin üzerinizde hakkı var. Onlar üzerindeki hakkınız, yatağınızı istemediklerinize çiğnetmemeleridir. İstemediklerinizi evlerinize almamalarıdır. Bilesiniz onların sizin üzerinizdeki hakları, onlara giyecek ve yiyeceklerinde iyi davranmanızdır." (Tirmizî, Tefsîr Tevbe, (3087) Peygamberimiz Veda Haccı’nda bir konuşma yapmış, önemli konulara temas etmiştir. Hadis ve tarih kitaplarında yer alan bu konuşmanın bir bölümünü karı-koca haklarına ayırmış ve şöyle buyurmuştur:
سُلَيْمَانَ
بْنِ عَمْرِو
بْنِ
الْأَحْوَصِ
قَالَ
حَدَّثَنِي
أَبِي
أَنَّهُ
شَهِدَ
حَجَّةَ
الْوَدَاعِ
مَعَ رَسُولِ
اللَّهِ
صَلَّى
اللَّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ
فَحَمِدَ
اللَّهَ
وَأَثْنَى

عَلَيْهِ
وَذَكَّرَ
وَوَعَظَ
فَذَكَرَ فِي
الْحَدِيثِ
قِصَّةً
فَقَالَ
أَلَا
وَاسْتَوْصُ&#16
08;ا
بِالنِّسَاء&#16
16; خَيْرًا
فَإِنَّمَا
هُنَّ
عَوَانٌ
عِنْدَكُمْ
لَيْسَ
تَمْلِكُونَ
مِنْهُنَّ
شَيْئًا
غَيْرَ
ذَلِكَ
إِلَّا أَنْ
يَأْتِينَ
بِفَاحِشَةٍ
مُبَيِّنَةٍ
فَإِنْ
فَعَلْنَ
فَاهْجُرُوه&#16
15;نَّ فِي
الْمَضَاجِع&#16
16;
وَاضْرِبُوه&#16
15;نَّ ضَرْبًا
غَيْرَ
مُبَرِّحٍ
فَإِنْ
أَطَعْنَكُم&#16
18; فَلَا
تَبْغُوا
عَلَيْهِنَّ
سَبِيلًا
أَلَا إِنَّ
لَكُمْ عَلَى
نِسَائِكُمْ
حَقًّا
وَلِنِسَائِ&#16
03;ُمْ

عَلَيْكُمْ
حَقًّا
فَأَمَّا
حَقُّكُمْ
عَلَى
نِسَائِكُمْ
فَلَا
يُوطِئْنَ
فُرُشَكُمْ
مَنْ
تَكْرَهُونَ
وَلَا
يَأْذَنَّ
فِي
بُيُوتِكُمْ
لِمَنْ
تَكْرَهُونَ
أَلَا
وَحَقُّهُنّ&#16
14; عَلَيْكُمْ
أَنْ
تُحْسِنُوا
إِلَيْهِنَّ
فِي
كِسْوَتِهِن&#16
17;َ
وَطَعَامِهِ&#16
06;َّ “Ey insanlar! Kadınların haklarına riayet etmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı size tavsiye ederim. Siz kadınları Allah emaneti olarak aldınız. Onların iffet ve ismetlerini Allah adına söz vererek helal edindiniz. Sizin kadınlar üzerinde haklarınız, onların da sizin üzerinizde hakları vardır.” (Tirmizî, Tefsîr Tevbe, (3087) Karı ile kocanın birbirlerine karşı olan hak ve görevlerine kısaca işaret edelim: Kocanın Karısına Karşı Görevleri: 1- Koca eşine mehrini cömertçe vermelidir. Evlenme sırasında erkeğin kadına ödediği veya ödeyeceğini taahhüt ettiği para veya mal (MEHİR) kadının hakkıdır. وَآتُواْ
النَّسَاء
صَدُقَاتِهِ&#16
06;َّ نِحْلَةً
فَإِن طِبْنَ
لَكُمْ عَن
شَيْءٍ
مِّنْهُ
نَفْسًا
فَكُلُوهُ
هَنِيئًا
مَّرِيئًا “Kadınlara mehirlerini gönül rızası ile (cömertçe) verin; eğer gönül hoşluğu ile o mehrin bir kısmını size bağışlarlarsa onu da afiyetle yeyin. (Nisa, 4/4) 2- Nafaka:

Nafaka, kişinin bakmakla yükümlü olduğu kimselerin yiyecek, giyecek ve konut giderlerini karşılamak demektir. Nikâh işlemi tamamlanınca, kadının nafakası normal ölçüler içinde kocaya aittir. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmuştur: وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ “Annelerin beslenmesi ve giyimi, uygun bir şekilde çocuk babasına aittir.”(Bakara, 2/ 233) Koca, karısının nafakasını temin etmek, giyecek, yiyecek ve barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak zorundadır. Kuşkusuz bunların tespitinde, adamın maddi durumu ve toplumun geleneği esas alınır. Peygamberimizin şu sözleri bu konuda önemlidir: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ دِينَارٍ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ دِينَارٌ يُنْفِقُهُ عَلَى عِيَالِهِ   “Bir kimsenin harcadığı paraların en değerlisi(birinci sırada olanı) aile fertlerine harcadığı parasıdır” (Müslim,Zekat,38,I,692) وَعَنْ حكيم بن معاوية عن أبيه رَضِىَ اللّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ للّهِ: مَا حَقُّ زَوْجَةِ أَحَدِنَا عَلَيْهِ: قَالَ: أَنْ تُطْعِمُهَا إِذَا طُعِمْت،َ

وَأنْ
تَكْسُوهَا
إِذَا
اكْتَسَيْتَ&#15
48; وَلا
تَضْرِبِ
الْوَجْهَ،
وَلا َ
تُقَبِّحْ،
وَلا
َتَهْجُرْ
إلا فِي
الْبَيْتِ.   Hakîm İbnu Muâviye babası Muâviye (r.a)'den anlatıyor: "Ey Allah'ın Resûlü! Dedim, bizden her biri üzerinde, zevcesinin hakkı nedir?" "Kendin yiyince ona da yedirmen, giydiğin zaman ona da giydirmen, yüzüne vurmaman, takbîh etmemen, evin içi hariç onu terk etmemen." (Ebu Dâvud, Nikâh 42, (2142, 2143, 2144) 3- Himaye: Koca, kadının yöneticisi ve gözeticisi konumunda olduğu için, karısını himaye etmekle, ona zarar verecek maddi ve manevi şeylerden onu korumakla yükümlüdür. Koca karısını kıskanmalıdır. Adını lekeleyecek, saygınlığını zedeleyecek, açık-saçık kıyafetlerden, kadın-erkek karışık toplantılardan ve ayrıca şaibeli kadınlarla arkadaşlık etmekten onu alıkoymalıdır. 4- Koca eşini Allah’ın bir emaneti olarak görmeli ve haklarına tecavüz etmemelidir. Onu cehennem yakıtı olmaktan korumalıdır. يَا
اَيُّهَا
الَّذينَ
امَنُوا قُوا
اَنْفُسَكُم&#16
18;
وَاَهْليكُم&#16
18; نَارًا
وَقُودُهَا
النَّاسُ
وَالْحِجَار&#16
14;ةُ “Ey inananlar! Kendinizi ve ailenizi yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun.” (Tahrim, 66/6) Hz. Ömer: “Ey Allah'ın Resûlü! Kendimizi koruruz fakat ailemizi nasıl koruyabiliriz? diye sordu. Peygamberimiz: “Allah'ın sizi yasakladığı şeylerden onları sakındırırsınız ve Allah'ın size emrettiği şeyleri onlara emredersiniz. İşte bu, onları korumak demektir” buyurdu. (Alûsî, Ruhu 'l-Maânî, Beyrut, c. 28, s. 156) 5- Koca, karısına ve çocuklarına Kur’an’ı, farzları ve İslamiyet hakkında gereken bilgileri mutlaka öğretmelidir.
وَأْمُرْ
أَهْلَكَ
بِالصَّلَاة&#16
16; وَاصْطَبِرْ
عَلَيْهَا
لَا
نَسْأَلُكَ

رِزْقًا
نَّحْنُ
نَرْزُقُكَ
وَالْعَاقِبَةُ
لِلتَّقْوَى
 “Ailene namazı emret, kendin de ona devam et” (Taha 20/132) 6- İyi Geçinmek: Kadın, kocasının arkadaşı, hayat ortağı, üzüntü ve sevinçte yanı başında olan dostudur. Sıkıntıda ve bollukta onun duygularını paylaşır. Evin düzenini korumak, aileye bakmak ve analık görevlerini yerine getirmek gibi ağır meşakkatlerin altına girer. Bu yüzden kocası, onunla iyi geçinmek zorundadır. Ona şefkatle ve nezaketle muamele etmelidir. Çektiği bunca meşakkatin, harcadığı bunca emeğin karşılığını vermelidir. Hiç kuşkusuz kocanın bu tavrı, kadının yüreğine su serper, onu sevindirir, yükünü hafifletir. Kocasına olan sevgisini ve sadakatini kat kat arttırır. 7- Aile efradına karşı cömert davranmak: Cimrilik, bazı insanları ailesine karşı da eli sıkılığa zorlar. Onların ihtiyaçlarını karşılamamaya yöneltir. Eş ve çocukların her türlü ihtiyaçlarını koca cömertçe karşılamalıdır. Kadının Kocasına Karşı Görevleri:
1-   İtaat: İtaat, kadının kocasına karşı yerine getirmek zorunda olduğu ilk yükümlülüklerden birisidir. Ailenin yönetimi genel olarak erkeğe yüklenmiştir.
الرِّجَالُ
قَوَّامُونَ
عَلَى
النِّسَاء
بِمَا
فَضَّلَ
اللّهُ
بَعْضَهُمْ
عَلَى بَعْضٍ
وَبِمَا
أَنفَقُواْ
مِنْ
أَمْوَالِهِمْ “Erkekler,kadınların kollayıp koruyucularıdır.Çünkü Allah,insanların kimini kiminden üstün kılmıştır.Bir de erkekler kendi mallarından harcamaktadırlar…”(Nisa,4/34) “Erkeklerin kadınlar üzerindeki hakları gibi kadınların da erkekler üzerinde belli hakları vardır. Ancak erkekler, kadınlara göre bir derece üstünlüğe sahiptirler. Allah azizdir, hâkimdir.” (Bakara 2/228) Bu ayetteki üstünlükten kasıt aile reisliğidir. Ailenin nafakasını temin edip, aileyi himaye eden koca elbette ki itaate daha fazla layıktır. Kadın, kocasına itaat etmek, meşru isteklerine karşılık vermek zorundadır. Ayrıca rızası olmadan, evin dışına çıkmak, malını saçıp savurmak, ev işlerini ihmal etmek gibi evlilik hayatını karşılıklı nefrete ve sonuçta da ayrılığa doğru götüren olumsuzluklardan kaçınmalıdır. 2- Nezaket: Kadın kocası ile iyi geçinmelidir. İlişkilerinde nezaketi ve yumuşaklığı göz önünde bulundurmalıdır. Ruhsal ve bedensel rahatı için elinden geleni yaparak kocasını memnun etmelidir. Kocaya karşı nazik olmanın, onu incitmemenin en başta gelen gereği,

kadının elinden geldiğince kocasını ağır yüklerin altına sokmaması, aile bütçesini zorlayan pahalı eşyaları aldırmaya kalkışmaktan kaçınmasıdır. Çünkü bu tür ısrarcı tutumlar kocanın canını sıkar, bu da neticede karı-koca ilişkisinin bozulmasına, nefrete yol açar. 3- Kocasına sevgi ile bağlanmak ve kadınlık görevini yerine getirmek. 4- Onuru korumak: Kadının en önemli görevlerinden biri kocasının onurunu korumaktır. Onun adını lekelememektir. Bir kadın kocasının hoşlanmadığı şeylerden kaçınmalıdır. Açık – saçık dolaşmak, kırıtmak, kocasının sırlarını ifşa etmek, adamın bilinmesini istemediği şeyleri (yoksulluk vb.) sağda solda anlatmak gibi kötü huyları terk etmelidir. Çünkü bütün bunlar, kocanın güvenini sarsar ve nefretine neden olur. Sonuçta da ayrılık kaçınılmaz hale gelir. 5- Ailenin iffetini ve şerefini korumak, kocasının evini ve malını muhafaza etmek ve israftan sakınmak. Karı-koca bu özetlediğimiz karşılıklı hak ve görevlerine riayet ettikleri takdirde hem kendileri mutlu olur, hem bu yuvada yetişen çocuklar anne-babaya saygılı olur. Ailedeki mutluluk, karı ile koca arasındaki sevgi ve saygıya bağlıdır. Eşler, yuvada mutluluğu sağlamak için gerekli fedakârlığı gösterecek, huzur bozucu tutum ve davranışlardan sakınacaklardır. Karı ile kocanın herhangi bir sebeble aralarının açılması halinde Allah Teâlâ her iki taraf ailelerine görev vermekte ve şöyle buyurmaktadır:
وَاِنْ
خِفْتُمْ
شِقَاقَ
بَيْنِهِمَا
فَابْعَثُوا
حَكَمًا مِنْ
اَهْلِه
وَحَكَمًا
مِنْ
اَهْلِهَا
اِنْ يُريدَا
اِصْلَاحًا
يُوَفِّقِ
اللّهُ
بَيْنَهُمَا
اِنَّ اللّهَ
كَانَ
عَليمًا
خَبيرًا “Eğer karı-kocanın aralarının açılmasından korkarsanız, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden bir hakem gönderin. Bunlar barıştırmak isterlerse Allah aralarını bulur. Şüphesiz Allah her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olandır.” (Nisa, 4/35) Birbirleriyle uyuşamayan eşlerin en son başvuracakları çözüm şekli boşanmadır. Eğer hiçbir şey fayda vermezse son çâre olarak boşanmaya izin verilmektedir. Ne var ki bu izinle birlikte boşanma yine de hoş görülmemiştir. Bir hadis-i şerifte: "Allah'ın helâl kıldıklarının en kötüsü boşanmadır" (Ebû Dâvud, Talâk 3) buyurulmuştur. Özellikle sebepsiz boşanmalar hiçbir şekilde hoş karşılanmamıştır. Peygamberimiz: Çok zor durumda kalmadan kocasından ayrılmak isteyen kadına Cennet kokusu haramdır. (Ebû Dâvud, Talâk 18 Aile reisi olan erkek eşine karşı yumuşak davranacak, kaba hareketlerden sakınacaktır. Peygamberimiz: وعن

أبى هريرة
رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُ قال:
قال رسولُ
اللّه)صلعم(:
أكْمَلُ
المُؤمِنِين&#16
14; إيمَاناً
أحْسَنُهُمْ
خُلُقاً،
وَخِيَارُكُ&#16
05;ْ
خِيَارُكُمْ
لاهْلِهِ Hz. Ebu Hüreyre (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Mü'minler arasında imanca en kâmil olanı, ahlâkça en güzel olanıdır. En hayırlınız da ailesine hayırlı olandır." buyurmuştur. (Tirmizî, Radâ 11, (1162); Ebu Dâvud, Sünnet 16, (468)   Her şeyde olduğu gibi, aile hayatında da örnek alacağımız Peygamberimizdir. O, eşleri ile gayet iyi geçinir, onların sıkıntı veren bazı davranışlarına tahammül ederdi. Bir gün Hz. Aişe bir şeye darılarak Peygamberimizle yüksek sesle konuşuyordu. Bu sırada Hz. Ebû Bekir gelmiş, kızını azarlamak istemiş, fakat Peygamberimiz buna engel olmuştu. Bunun üzerine Hz. Ebû Bekir kalkmış gitmiş, bir süre sonra tekrar geldiğinde karı-kocanın barıştıklarını görmüş ve: “Az önce kavganıza şahit olduk, şimdi de barıştığınıza şahit olalım.” dedi. Bunun için Peygamberimiz buyuruyor:
قَالَ
رَسُولُ
للّهِ)صلعم(: لا
َيَفْرُكُ
مُؤْمِنٌ
مُؤْمِنَةٌ.
إِنْ كَرِهَ
مِنْهَا
خُلْقًا
رَضِىَ آخَرَ Hz. Câbir (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Bir mü'min erkek, bir mü'min kadına buğzetmesin. Çünkü onun bir huyunu beğenmezse başka bir huyunu beğenir." (Müslim, Radâ 61, (1469) Peygamberimiz bu hadisi şerifte kocayı uyarıyor. Eşindeki hoşlanmadığı bir huyu sebebiyle yuvayı sarsacak hatta dağılmasına sebeb olacak tavırlardan sakınılmasını söylüyor. Elbette bu, kadın için de geçerlidir. O da, aile kurumunun tehlikeye düşmesine meydan verecek söz ve davranışlardan sakınmalıdır. Allah (cc) erkeklere:
وَعَاشِرُوه&#16
15;نَّ
بِالْمَعْرُ&#16
08;فِ فَإِن
كَرِهْتُمُو&#16
07;ُنَّ فَعَسَى

أَن
تَكْرَهُواْ
شَيْئًا
وَيَجْعَلَ
اللّهُ فِيهِ
خَيْرًا
كَثِيراً Onlarla iyi geçinin. Eğer kendilerinden hoşlanmadınızsa, olabilir ki, siz bir şeyden hoşlanmasanız da Allah onda bir çok hayır takdir etmiş bulunur. Peygamberimiz de kocaları ile uyum içerisinde olan kadınları müjdelemiş ve şöyle buyurmuştur:
 قَالَ
رَسُولُ
للّهِ)صلعم(:
أَيُّمَا
امْرَأةٍ
مَاتَتْ
وَزَوْجُهَا
عَنْهَا
رَاضٍ
دَخَلَتِ
الْجَنَّةَ
Ümmü Seleme (r. anhâ) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Hangi kadın, kocası kendisinden razı olarak vefat ederse, cennete girer." (Tirmizî, Radâ 10, (1161) Aile fertleri arasında özen gösterilmesi bakımından çocuklar da önemli bir yer tutar. Anne ve babaya Allah'ın birer hediyesi olan çocuklar aile bahçesinin gülleridir. Onları sevgi ile yetiştirip topluma yararlı bir kimse olarak hazırlamak, anne-babanın başta gelen görevleri arasındadır. Çocuk küçük yaştan itibaren iyi terbiye edilirse, hem ailesine hem de milletine yararlı ve hayırlı bir insan olur. İyi terbiye edilmediği ve eğitilmediği takdirde, ne kendisine ne de başkasına yararı dokunmayacağı gibi, aile için de toplum için de zararlı hale gelir. Bunun için dinimiz, geleceğin teminatı olan çocuklarla ilgili olarak aileye büyük sorumluluklar yüklemiştir. Nitekim Peygamberimiz kişilerin sorumluluklarını hatırlatırken şöyle buyurmuştur: عن
ابن عمر
رَضِىَ
اللّهُ
عَنْهُما قال:
قالَ رسولُ
اللّه)صلعم(:
كُلُّكُمْ
رَاعٍ
وَكُلُّكُمْ
مَسْئُولٌ
عَنْ
رَعِيَّتِهِ&#15
48; فَالامَامُ
رَاعٍ
وَمَسْئُولٌ
عَنْ

رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ في أهْلِهِ، وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالمَرْأةُ في بَيْتِ زَوْجِهَا رَاعِيَةٌ، وَهِىَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالخَادِمُ في مَالِ سَيِّدِهِ رَاعٍ، وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. İbnu Ömer (r. anhümâ) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürünüzden mes'ulsünüz. İmam çobandır ve sürüsünden mes'ûldür. Erkek ailesinin çobanıdır ve sürüsünden mes'uldür. Kadın, kocasının evinde çobandır, o da sürüsünden mes'ûldür. Hizmetçi, efendisinin malından sorumludur ve sürüsünden mes'ûldür." (Buhârî, Ahkâm 1, Cum'a 11, İstikraz 20, Itk 17, 19, Vesâya 9, Nikâh 81, 90; Müslim, İmâret 20, (1829); Tirmizî, Cihâd 27, 1705; Ebû Dâvud, İmâret 1, (2928)

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler